

ŽILINSKÝ
TURISTICKÝ KRAJ

PL

Zamki w Kraju żylińskim

Žilinský turistický kraj

www.zilinskyturistickykraj.sk

1 Zamek Budatyński

Dokumenty pisemne datują wybudowanie Zamku na połowę XIII w. Powstał on jako punkt kontrolny nad najbardziej istotnymi szlakami handlowymi regionu, biegnącymi wzdłuż rzek Váh [Wag] i Kysuca [Kisuca]. Najstarszą częścią Zamku jest cylindryczna wieża, która pierwotnie stanowiła całość grodu. Otoczono ją niskim murem obwodowym z rowem wypełnionym wodą, przez który prawdopodobnie przerzucono most zwodzony. **Z tego powodu Zamek Budatyński należy do grupy tak zwanych zamków wodnych w Słowacji.**

Zamek miał wielu właścicieli, do grona których należeli np. Matúš Čák Trenčiansky [Mateusz Czak Treńczyński], rody Balaszów i Czaków. Ostatni właściciel - hrabia Gejza Čáki, był w posiadaniu Zamku do 1945 r. **Od 1953 r. w Zamku Budatyńskim ma siedzibę Muzeum Regionu Powąże w Żylinie.**

Z Zamkiem nieodłącznie związany jest słowacki fenomen - dawna sztuka łątania naczyń emaliowanych i produkcja drobnych wyrobów drucianych. Stała ekspozycja temu poświęcona jest jedyną specjalistyczną wystawą tego rodzaju na świecie.

Na terenach przyległych do Zamku, prawdopodobnie w połowie XIX w., założono park przyrodniczo-krajobrazowy w stylu angielskim. Oprócz prawdziwego odpoczynku, zwiedzający mogą też podziwiać platan klonolistny, w 2016 r. uznany za „Słowackie drzewo roku”.

Czy wiesz, że... ?

W wieży Zamku Budatyńskiego zamurowano Katarzynę Suňogovą? Kazał ją tam umieścić jej ojciec, gdyż nie chciała wyjść za mąż za Jána Jakušiča, którego jej wybrał ojciec, albowiem Katarzyna kochała rycerza Fraňa Forgáča. Fraňo Katarzynę uwolnił z miejsca jej niedobrowolnego pobytu. Jednakże kiedy dowiedział się o tym Jakušič wyzwał Fraňa na pojedynek, zabijając go podczas niego, więc Katarzynie nie pozostało nic innego, jak wydać się za Jakušiča – niekochanego mężczyznę - zabójcę jej prawdziwej miłości.

BUDATÍNSKY HRAD
 Topoľová 1, 010 03 Žilina-Budatín
 +421 41 500 15 11
 muzeum@pmza.sk
WWW.PMZA.SK
 GPS: 49.2363036N, 18.7347203E
Dostupnosť: parking bezpošrednio obok zámku

2 Zamek Strecno

Zamek Strecno wybudowano na początku XIV w. jako strażnicę w miejscu **brodu przez rzekę Váh [Wag], gdzie wybierano myto**. Pierwotnie składał się z wieży zamkowej i niewielkiej przestrzeni otoczonej murami obronnymi. W trakcie kolejnych rekonstrukcji przybływały dalsze budowy, kasztele i mury obronne.

W wiekach XIV i XV Strecno stało się zamkiem królewskim; później przeszło do rąk szlachty. **Najbardziej znanymi właścicielami byli: František Vešeléní, późniejszy palatyn dawnych Węgier oraz jego pobożna i miłościwa małżonka Žofia Bosniaková [Zofia Bośniakowa].**

Pod koniec XVII w., z rozporządzenia cesarza Leopolda I Zamek Strecno zburzono. Prace rozbiórkowe dotęły głównie fortyfikacji i dachów budów; przy czym studnię zamkową i cysternę na wodę zasypano. Zamek Strecno niszczał przez 300 lat.

**W 1995 r. po uciążliwych pracach rekonstrukcyjnych, Muzeum Regionu Po-
waże w Żylinie udostępniło Zamek ogółowi społeczeństwa, jako Narodowy Za-
bytek Kultury.** W 2013r. na podzamczu Zamku Strecno wyrosła średniowieczna wieś Paseka [Pasieka], składająca się z pięciu autentycznych średniowiecznych budowli - domów piekarza, rybaka, znachorki oraz przybytku noclegowego pielgrzymów i dzwonnicy.

**Czy wiesz,
że... ?**

w 1689 r., w krypcie kapliczki zamkowej znaleziono prawie nieuszkodzone ciało Zofii Bośniakowej (*1609, † 1644), chociaż od jej śmierci upłynęło już 45 lat? W 1698 r. szczątki Zofii przeniesiono do kościoła Teplica nad Váhom [Ciepliczka nad Wagiem]. Wspomniane odkrycie utwierdziło okoliczną ludność w przekonaniu, które mieli już wcześniej - że była świętą. Jej ciało wystawiono później w trumnie ze szklanym wiekiem, aby ludzie mogli oddawać jej należyty szacunek. W 2009 r., w czasie uroczystych obchodów 400 rocznicy jej urodzin, chory psychicznie mężczyzna wyniósł jej szczątki przed kaplicę i zapalił je.

Czy wiesz, że... ?

O Zofii krąży wiele legend. Mówi się, że za darmo piekla i rozdawała biednym ludziom małe bochenki chleba, które od jej nazwiska nazywano „bośniakami”. W okolicy Żyliny i Streczna „bośniaki” wypiekane są po dziś dzień. Na Zamku Streczno nakręcano amerykański film „Serce smoka” (1994) i niemiecką komedię „Siegfried” (2005).

✉ HRAD STREČNO

Hradná 1, 013 24 Strečno

☎ +421 41 569 74 00

✉ muzeum@pmza.sk

🌐 WWW.PMZA.SK

📍 GPS: 49.1745631N, 18.8621633E

Dostępność: parking bezpośrednio pod Zamkiem

3 Zamek Stary

Pierwsze pisemne świadectwa o Zamku pochodzą z 1323 r., na których występuje on pod nazwą Varín [Waryn]. Dopiero od 1384 r. wspominany jest jako Zamek Stary, w odróżnieniu od wybudowanego w pobliżu na początku XIV w. nowego zamku - Strecno. Do dziś używana jest też dawna skrócona nazwa „Starhrad”.

Zamek składa się z dwóch części - w Górnej umieszczono zamek właściwy ze zwężającą się wieżą, z którą połączona jest w części południowej druga, mieszkalna wieża. Na wschód od wieży, w podgrodziu znajdowały się pomieszczenia mieszkalne załogi wojskowej i budynki gospodarcze, tworząc wysuniętą część obrony Zamku. Podgrodzie zamykała fosa przypominająca kształtem szyję, ponad którą prawdopodobnie wybudowano most. W części Dolnej (północnej) stanęły młodsze wiekiem upewnienia i budowle.

W czasie trwania Słowackiego Powstania Narodowego [jesień 1944 r.] Zamek Stary był miejscem walk. Począwszy od połowy XVIII w. niszczone, aż popadł w ruinę. Aktualnymi właścicielami Zamku są potomkowie rodu Pongrác; wejście jest bezpłatne.

Czy wiesz, że... ?

Ród Pongrác i jego potomkowie są właścicielami Zamku ponad 570 lat? Najbardziej znanym członkiem rodu był Pongrác z miasta wówczas zwanego sv. Mikuláš [Św. Mikołaj]. Zastąpił on jako dowódca zamków na Morawie - Brumov i Sehradice, z których bronił dawne Węgry przed najazdami husytów. Wielką sławę przyniosło mu zwycięstwo w bitwie z Turkami pod twierdzą Smederevo. Po śmierci cesarza Zygmunta Luksemburskiego stał się rycerzem-rozbójnikiem plądrującym wraz z innymi głównie majątki królewskie i łupiącym ich mieszkańców. Jego siedzibą był w tym czasie Zamek Branč [Brancz]. W 1446 r. Kapituła Nitrańska mianowała go właścicielem Zamku Starego i Zamku Strecno.

Punkt wyjściowy: miejscowość: Nezbudská Lúčka, stacja kolejowa

Długość trasy: 3,1 km

Czas trwania: 1 godz.

Różnica wzniesień: 103 m (do wejścia 124 m, do zejścia 24 m)

 WWW.TIKZILINA.EU

 GPS: 49.1780331N, 18.8903650E

Dostępność: pociągiem, autobusem do miejscowości Nezbudská Lúčka, parking obok stacji kolejowej, do Zamku Starego prowadzi też trasa rowerowa 5442

4 Zamek Hryczów

Pierwsza pisemna wzmianka o Zamku Hryczów pochodzi z 1254 r., kiedy to król Belo IV darował Zamek z przyległym majątkiem magistrowi Toluśowi, synowi Farkaša. W wiekach XIV i XV Zamek kilkakrotnie zmienił właściciela. Najbardziej znaczącym był ród Balašów, który siłą zabrał go Matúšowi Čákowi Trenčianskiemu. Później byli to Kapolaiowie i Sudivoj z Ostrzygomia. Wkrótce potem Zamek ponownie stał się królewskim majątkiem. Król Zygmunt Luksemburski podarował go wraz z kilkoma zamkami regionu Powáže jako dar ślubny małżonce Barbarze. Na przełomie XV i XVI w. Zamek przechodził z rąk do rąk. Ostatecznie w 1563 r. František Turzo odkupił go od Anny Likavskiej. Jednakże w drugiej połowie XVI w.

Turzowie stracili oń zainteresowanie i Zamek zaczął bardzo szybko pustoszeć. Usytuowany jest na skalnej turni w pobliżu starego szlaku handlowego przecinającego region Powáže. Ze względu na pofałdowanie terenu jego rozmiary są ograniczone, dlatego z punktu widzenia powierzchni jest jednym z mniejszych.

Ciekawostką jest też Szlak turystyczno-edukacyjny, który tworzy 20 rzeźbionych tablic poświęconych Zamkowi Hryczów oraz okolicznej faunie i florze. Szlak ten tworzy krąg obejmujący Zamek Hryczów i mniejsze jaskinie pod Zamkiem. Od 2010 r. Zamek jest pod opieką stowarzyszenia społecznego o nazwie

„Zrzeszenie Przyjaciół Zamku Hryczowskiego”, którego celem jest stopniowa rekonstrukcja i stworzenie z Zamku zabytku kultury narodowej.

Czy wiesz, że... ?

W XVI w. remontu Zamku dokonał włoski budowniczy Giovanni Kilian z Mediolanu? Znany jest on głównie z wybudowania renesansowego Zamku w Bytczy, które mu zlecił możnowładca František Turzo († 1574).

Punkt wyjściowy: Hričovské Podhradie, centrum
Długość trasy: 1,5 km / **Czas trwania:** 1 godz.
Różnica wzniesień: 209 m (do wejścia 217 m, do zejścia 17 m)

GPS: 49.2116436N, 18.6196872E

Przystępność: parking obok restauracji „Krčma Lipa”, centrum miejscowości

WWW.HRADHRICOV.SK

5 Zamek Lietava

Powstanie Zamku Lietava datowane jest na ostatnie ćwierćwiecze XIII w. Na najwyższej położonej części skalnego wzgórza wybudowano czteropiętrową wieżę o przekroju kwadratowym, mniejszy kasztel i mury obronne na północny wschód od wieży. **W wiekach XIV i XV Zamek był przeważnie własnością króla, oddawanym „pro honore” sędziom ziemskim, jak też pod zastaw czy na własność.** Znaczącymi właścicielami, którzy Zamek przebudowywali i rozbudowywali, byli: Pavol Kiniži (†1494), Mikuláš Kostka (†1556) i František Turzo (†1574). Za czasów Pavla Kiniži wybudowano kasztel na południowy zachód od wieży głównej, uwieńczony budowlą wielkiej wieży mieszkalnej.

Nowe wejście na Zamek tworzyła czworoboczna przejezdna wieża, połączona od północnego-zachodu z obwodowymi murami obronnymi. Dziedzińca północnego broniła cylindryczna baszta. W tym miejscu mury obronne skręcają pod kątem prostym na wschód, gdzie na ich końcu wybudowano wielką czteropiętrową, podkowiastą wieżę. W miejscu przebicia północnej części murów obronnych Mikuláš Kostka wybudował nową bramę oraz wielki półkolisty rondel we wschodniej części murów obronnych.

František Turzo przebudował Zamek w stylu renesansowym. Fragmenty tej przebudowy widnieją na Zamku po dziś dzień, na przykład jako łukowate attyki albo pozostałości dekoracji sgraffitowych. Za czasów jego panowania na Zamku

Czy wiesz, że... ?

w narożu wieży mieszkalnej Zamku Średniego zachował się herb właściciela całego Zamku - Pawła Kiniži? Ten sławny dowódca wojskowy z czasów wojen tureckich, z rąk króla Mateja Korwina otrzymał wiele majątków leżących na terytorium dzisiejszej Słowacji, wśród nich także Zamek Strecno. W owym czasie Lietava i Strecno były w rękach kasztelana Teofila Turzo, dziadka późniejszego właściciela Zamku, Franciszka Turzo.

Mało znanym faktem jest, że podczas drugiej wojny światowej na Zamku przebiegały prace remontowe (lato 1941 r.), które wykonywali Żydzi. W obozie pracy dla Żydów przebywało 62 mężczyzn.

wzniesiono końcowy pierścień murów obronnych. Otwierała je nowa wieża bramy, potem biegły one w kierunku północnym. Obok wieży cylindrycznej usytuowano kolejną bramę – nazwaną „Orlová” [„Orla”]. Syn Franciszka, palatyn Juraj Turzo (*1567, †1616), kontynuował upiększanie Zamku, lecz po jego śmierci rozpoczął się powolny upadek Zamku w ruinę.

Od połowy XVIII w. Zamek jest opuszczony i po 250 latach niszczenia zabytek jest w złym stanie. W 1999 r. powstało „Stowarzyszenie na rzecz ratowania Zamku Lietava”, które wszczęło prace remontowe. W 2008 r. Stowarzyszenie to na mocy darowizny stało się oficjalnym właścicielem Zamku. **W 2017 r., w 450 rocznicę urodzin palatyna Juraja Turzo, na Zamku uroczystie otwarto pierwszą oficjalną wystawę.**

Punkt wyjściowy: miejscowość Lietava, część Majer

Długość trasy: 1,8 km

Czas trwania: 1 godz.

Różnica wzniesień: 233 m (do wejścia 246 m, do zejścia 49 m)

📍 **GPS:** 49.1605856N, 18.6848836E

Dostępność: parking Lietava-Majer

🌐 **WWW.HRADLIETAVA.SK**

6 Zamek Sulów

Zamek Sulów jest ulubionym celem turystów. **Należy do grona najstarszych zamków regionu Poważe**, przy czym pierwsza pisemna wzmianka o nim pochodzi z 1193 r., kiedy to król Belo III darował go Wracisławowi i Stanisławowi z Trenčína [Trenczyna]. Później Zamek przeszedł do rąk rodu Súlovských [Szulowscy], zaś po nich zajął go bezprawnie Rafael Podmanický i po sporze z nim rodzina Sirmiensisów. **Zamek był zamieszkały do 1780 r.**, kiedy to ze względu na zły stan techniczny wymagał gruntownego remontu, jednakże ze względu na brak finansów ciągle niszczał i pustoszał.

Zamek usytuowano między trzema skałami, przystosowując plan poziomy do ukształtowania terenu. Składał się z dwóch części połączonych mostem zwodzonym. Zamek Dolny posiadał duże pomieszczenie. Zamek Górny służył dla potrzeb właścicieli i straży. Mieściły się tu pomieszczenia, takie jak: kuchnia, piekarnia, pralnia, magazyny, arsenały i skarbnica. Na samym szczycie Zamku usytuowano punkt obserwacyjny z doskonałymi widokami na całą okolicę.

Czy wiesz, że... ?

Zamek Sulowski nosił kiedyś nazwę *Katarínin hrad* [Zamek Katarzyny]? Nazwę *Katalinvár* przyznano mu na cześć właścicielki Zamku Katarzyny Bošániowej, która inwestowała w jego remonty (od 1682 r.). Katarzyna była małżonką Zygmunta Sirmiensisa-Súlovskiego. Ród Sirmienskich był w posiadaniu Zamku od połowy XVI w.

Punkt wyjściowy: miejscowość Súľov [Sulów], parking pod wzniesieniami Súľovské skály [Skały Sulowskie].

Długość trasy: 1,2 km / **Czas trwania:** 45 min.

Różnica wzniesień: 206 m (do wejścia 206 m, do zejścia 0 m)

📍 **GPS:** 49.1748697N, 18.5833833E

Dostępność: parking pod Skałami Sulowskimi

🌐 **WWW.TIKZILINA.EU**

7 Zamek Orawski

Zamek Orawski, majestatyczna główna atrakcja regionu Orawa, jest jednym ze znaczących zabytków budownictwa zamkowego na terytorium Słowacji. **W roku 2013 i 2015 Zamek Orawski stał się najczęściej odwiedzanym obiektem muzealnym w Słowacji.**

Współczesna powierzchnia kompleksu zamkowego została rozszerzona wskutek stopniowego dobudowywania budowli obronnych, mieszkalnych i gospodarczych na przestrzeni od XIII do XX w., przy czym każda z nich niesie znamiona swoich czasów i stylów - od romańskiego, przez gotycki, renesansowy, barokowy do romantyzmu. Wzgórze zamkowe było już zasiedlone w czasach prehistorycznych. **Pierwsza historyczna wzmianka o Zamku Orawskim pochodzi z 1267 r., kiedy to pełnił on trzy podstawowe funkcje: ochrony, obrony i siedziby centrum administracyjnego regionu, nad którym wówczas górował.** Na zmianę był własnością króla albo bogatych właścicieli ziemskich.

W 1800 r. Zamek Orawski dosięgła największa w jego historii katastrofa - spłonął do cna. Częściowe prace konserwatorskie prowadził František Zičí, zaś w latach 1906-1912 Jozef Pálfi odrestaurował środkową jego część. Pod auspicjami ówczesnego Dyrektora Orawskiego Konsorcjum Właścicieli Gruntów, Edmunda Zičiego, opuszczony kompleks zamkowy ożywiono, zakładając w 1868 r. Muzeum Orawskiego

*Czy wiesz,
że... ?*

Zamek Orawski składa się z 27 obiektów? Do odwiedzenia wszystkich 155 pomieszczeń należałoby pokonać ponad 800 schodów.

Konsorcjum Właścicieli Gruntów, jedno z pierwszych muzeów w Słowacji. **W 1953 r. Zamek Orawski mianowano Narodowym Zabytkiem Kultury** i na przestrzeni lat 1953-1968 przeprowadzono jego remont kapitalny. W chwili obecnej, administracyjnie podlega Muzeum Orawskiemu P. O. Hviezdoslava w mieście Dolný Kubín.

Według legendy nocą w Dzień Zaduszny i nad ranem w Niedzielę Palmową po Zamku Środkowym przechadza się kobieta ubrana na biał. Wieść gminna głosi, że jest nią małżonka rycerza o imieniu Donč, który ją osobiście wyprawił w zaświaty. Pewnego razu, właśnie w Święto Wszystkich Świętych rycerz Donč nie miał humoru i najpierw wyżywał się na służbie. Nic mu nie odpowiadało. Kiedy bez uzasadnienia zaczął bić służącą, jego małżonka obserwująca tę scenę, chciała zapobiec jego niegodnemu zachowaniu i przerwać to bicie. Jednakże rycerz Donč nie usłuchał jej, więc kiedy jego małżonka w dalszym ciągu stawiała w obronie służącej, w

**Czy wiesz,
że... ?**

Na zamku kręcono filmowe wersje słynnych baśni i bajek „Król drożdobrody” (1984), „Księżniczka i żebrak” (1997), „Król Sokolów” (2000), czy też pierwszą – jeszcze niemą – wersję historii o Drakuli „Nosferatu – symfonia grozy” (1922).

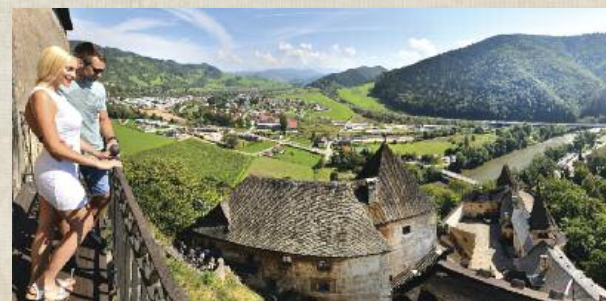
porywie wściekłości odciął jej dłoń. Jego żona krwawiła i cierpiała w bólach od Dnia Zadusznego do Niedzieli Palmowej, kiedy to ostatecznie umarła.

Rycerz Donč trapił się, odchodził od zmysłów, po tym co uczynił nie zaznał już ani chwili spokoju, zaś pewnego razu spotkał ducha swojej żony na zamkowym dziedzińcu. Rycerz Donč skonał w trzy lata po śmierci swej żony. Wieść gminna głosi, że w pomieszczeniach zamkowych Biała Dama zjawia się po dziś dzień, prosząc o odpuszczenie dla swojego męża.

Według legendy, oprócz Białej Damy, we wnętrzach Zamku Orawskiego zjawia się też Czarna Dama, którą jest Alžbeta Coborová, druga małżonka palatyna dawnych Węgier i właściciela Zamku Juraja Turzo. Za życia Alžbeta Coborová była zdolną i inteligentną gospodynią, bardzo dobrze starając się o cały majątek rodu Turzo podczas nieobecności małżonka, który nieustannie walczył na polach bitewnych albo pełnił misje polityczne poza domem. Regularnie kontrolowała stan i porządek we swoich włościach, do których należał również Zamek Orawski. Chcąc sobie zapewnić, aby służba odpowiedzialnie pełniła swoje obowiązki, pewnego razu im obiecała, że ich będzie kontrolować czy wykonują prace zgodnie z jej poleceniami, nawet po swojej śmierci. Dlatego po swoim zgonie sporadycznie pojawia się na Zamku Orawskim, niosąc zapaloną lampę i kontrolując, czy wszystko przebiega tak, jak to nakazała. W ten sposób Zamek Orawski jest ciągle przez nią zarządzany, pozostając pod jej ochroną.

ORAVSKÝ HRAD
027 41 Oravský Podzámok
+421 43 581 61 51
muzeum@oravskemuzeum.sk
WWW.ORAVSKEMUZEUM.SK
GPS: 49.2619606N, 19.3584281E
Dostępność: parking w pobliżu Zamku

8 Liptowski Zamek Wiebki

Najstarszy z murowanych królewskich zamków Liptowa, siedziba żupana nadwornego, przedstawiciel żupana regionu Zvolen na terenie regionu Liptów, później siedziba żupana samodzielnego Komitatu Liptowskiego i siedziba regionu Liptów. Zamek wybudowano w regionie Liptowa Dolnego, na szczycie góry Sestrč [Sesterč], powyżej miejscowości Kalameny, na wysokości 999,96 m. n.p.m.. Uchodzi za najwyżej usytuowaną budowlę zamkową na terytorium Słowacji, Czech i Moraw.

Pierwsza pisemna wzmianka o wybudowanym już kompleksie zamkowym pochodzi z 1262 r. Pod koniec XIV w. Zamek Liptów znalazł się w sercu wydarzeń skomplikowanej sytuacji politycznej w ówczesnej Europie Środkowej. Został ciężko uszkodzony w trakcie bojów i przez wiele lat go odnawiano. Zamek leży na terenach będących własnością zrzeszonych posiadaczy gruntów z miejscowości Liptovská Sielnica i Kalameny. Prace konserwacyjne i porządkowe wśród pozostałości Zamku i całego przyległego obszaru prowadzą gminne urzędy, zrzeszenia posiadaczy gruntów ze wspomnianych miejscowości oraz dodatkowo gminy Liptovská Teplá. **Do Zamku można dotrzeć bez ograniczeń szlakami turystycznymi żółtym i czerwonym z miejscowości Kalameny i Liptovské Vlachy;** znaczna część szlaku wycieczki prowadzi stosunkowo uciążliwą trasą. Corocznie w Poniedziałek Wielkanocny organizowana jest przez turystów tzw. „Śmigusowo-dyngusowa wspinaczka” do ruin Zamku z miejscowości Liptovská Teplá.

Czy wiesz, że... ?

różne wersje legend o Zamku, dotyczące oblegania go przez króla Mateja I Korwina w 1474 r., wspominają kobietę w białej sukni, błakającą się wokół zniszczonego Zamku. Jest to wyklęta córka właściciela Zamku albo uprowadzone dziewczę, która zapragnęła otworzyć jego bramy wojsku królewskiemu. Wyzwolić ją może jedynie prawiczek, który ją przez potok przeniesie i w nagrodę ukryte skarby pozyska. Kiedy indziej pojawia się w postaci świni niosącej w ryju klucze do Zamku. Inna z legend opowiada o tym, jak pewnego razu właściciel rozkazał wystrzelić z murów obronnych armatnią kulę, aby to ślepy los zdecydował, do kogo będzie należeć Zamek wraz z całym przyległym majątkiem. Kamienna kula spadła do przysiółka miejscowości Liptovská Sielnica, której przypadł Zamek Liptów.

Punkt wyjściowy: miejscowość Kalameny, źródło termalne i naturalne jezioro

Długość trasy: 2,5 km / **Czas trwania:** 1 godz. 30 min.

Różnica wzniesień: 421 m (do wejścia 421m, do zejścia 0 m)

GPS: 49.1474700N, 19.4300364E

Dostępność: parking obok Jeziora Termalnego w miejscowości Kalameny

WWW.MIKULAS.TRAVEL

9 Zamek Lıkava

Największe ruiny zamkowe na terenie Liptowa i jeden z największych zamków Słowacji Środkowej. Po ustabilizowaniu się i konsolidacji stosunków politycznych w pierwszej połowie XIV w. Zamek postawił magister rycerz Donč, żupan panujący w regionie Zvolenia i Liptowa. Pierwsza pisemna wzmianka o nim, już istniejącym kompleksie, pochodzi z 1341 r. **Zamek ochraniał nowy istotny szlak komunikacyjny – drogę handlową z Budína do Polski, prowadzącą przez dzisiejsze miasto Dolný Kubín.** Dzięki połączeniu regionów Liptów, Turiec i Orawa przez dolinę rzeki Váh [Wag] między miastem Ružomberok [Ružomberk] a miejscowością Kral'ovany wzrosło strategiczne znaczenie Zamku, leżącego na skrzyżowaniu najważniejszych szlaków handlowych. Imponującymi są też dane dotyczące powierzchni Zamku: wraz z zachodnich podgroziem skrytym w leśnej gęstwinie oraz dwoma sztucznymi ziemnymi obszarami na wschodzie liczy ona 538 x 238 metrów.

Zamek jest nieustannie cennym świadectwem architektury zamkowej z okresu późnego gotyku i wczesnego renesansu, o czym świadczy duża ilość zachowanych artefaktów architektonicznych: ościeży okiennych, rzygaczy, występów w murach, otworów strzelniczych, szkieletów i obłożeń kominków, fragmentów fasad. Wysokie smukłe mury kaszteli Zamku Górnego, wyrastające wprost z zamkowej skały, czy też śmiałe poskręcane sklepienia murów dawnej wieży zamkowej i południowego kasztelu świadczą o

Czy wiesz, że...?

Z Zamkiem Lıkava związana jest legenda o Czarnej Damie i duchu zabitego sługi – strażnika skarbów możnowładcy Thököly'ego. Helena Krušičová, przejawiająca wiele współczucia i miłosierdzia do poddanych, po swojej śmierci zaczęła pojawiać się jako „Czarna Dama”. Wieść gminna głosi, że przechadzając się po polach i głaszcząc kłosa dojrzewającego zboża, chroni w ten sposób plony przed burzami, wichurami i gradobiciem. Kiedy z okien Zamku pobłogosławi okoliczne pola, oznacza to udane i bogate żniwa. W nocy poprzedzającej upadek Lıkavy, obleganej przez wojsko cesarskie, Stefan II Thököly wraz z najwierniejszym sługą ukrywali w piwnicach zamkowych skarby rodowe. Na zakończenie pracy hrabia zadał swojemu wiernemu druhowi niespodziewany śmiertelny cios. Tajemnicę skarbów Lıkavy i jej kryjówek znał już tylko on sam. Od tego czasu, noc w noc, duch zabitego sługi nieustannie błądzi wśród ruin Zamku, wiernie pilnując złota, kamieni szlachetnych i pereł ze skarbu rodu Thököly'ch przed każdym niepowołanym i chciwym pozaziemskim bytem. unicestwi on każdego śmiałka poszukującego skarbów, żadnego znaleźć ukryte bogactwo hrabiego Stefana.

wielkim kunsztie, odwadze i wspaniałym zmysle estetycznym budowniczych, którzy potrafili połączyć piękno swojego dzieła z urokiem okolicy. Zamek Dolný Likavka jest dostępny w sezonie letnim wyłącznie dla pieszych turystów wędrujących czerwonym szlakiem turystycznym, prowadzącym zboczem góry Choč. Zarządcą Zamku, będącego własnością Województwa Žyľiňského, jest Muzeum Liptowa w mieście Ružomberok [Ružomberk].

Punkt wyjściowy: miejscowość Likavka

Długość trasy: 2,3 km

Czas trwania: 45 min.

Różnica wzniesień: 92 m (do wejścia 92 m, do zejścia 17 m)

GPS: 49.1053133N, 19.3122200E

Dostępność: parking Likavka

WWW.LIPTOVSKEMUZEUM.SK

10 Zamek i Pałac w miejscowości

Liptovský Hrádok

Najmniejszy z trzech zamków liptowskich, wybudowany przed 1341 r. przez żupana o imieniu Donč, w miejscu ziemiańskiej osady obronnej Belansko. Do czasów współczesnych zachował się pierwotny kompleks z dwoma wieżami i centralnie umieszczonym kasztel, uzupełnionym przez małe północne podgrodzie z niewielką dwutraktową przejezdną budowlą. W XV w. dostał się prawdopodobnie do rąk husytów i został uszkodzony.

W XVI w. Zamek rozszerzono o zewnętrzne renesansowe fortyfikacje z narożnymi basztami. Definitywną postać dali Zamkowi na początku XVII w. małżonkowie Mikuláš Sandorffy i Magdaléna Zayová, których zasługą wybudowano renesansowy kasztel w zachodniej części podgrodzia.

W przeciągu XVIII w. Zamek i Pałac w miejscowości Liptovský Hrádok stali się przykładowym centrum połączenia likawsko-grodeckiego majątku specjalizującego się w zyskownym wykorzystaniu bogactwa tutejszych lasów, wydobywania metali użytkowych i należących do skarbu państwa złóż soli.

Na początku XIX w. cały kompleks budowli strawił pożar, w odróżnieniu od kasztelu nie zrekonstruowano kompleksu zamkowego, przy czym w 1930 r. z konserwowano go. Na terenie Zamku i Kasztelu w Liptovskim Hrádku miały siedzibę: Dyrekcja Lasów Państwowych, Więzienie i Sąd Powiatowy, zaś od 1958 r. Muzeum Przyrodnicze Regionu Liptów (stanowiące dziś część Muzeum Regionu

Czy wiesz, że... ?

Krąży legenda o Zamku opowiadająca smutną historię husyckiej córki jego właściciela, która straciła życie wskutek niechęci jej ojca do wybranka jej serca, hetmana husyckiego.

Liptów w Ružomberku). Od roku 2001 Zamek i Pałac są własnością prywatnego inwestora. Zamek w miejscowości Liptovský Hrádok był ulubioną siedzibą najwybitniejszego renesansowego poety dawnych Węgier, jakim był Valentín Ballassa, poszukującego tutaj inspiracji do swoich dzieł, przeżywając pod przepięknym masywem Tatr najpiękniejszy okres w swoim życiu.

HRAD A KAŠTIEL

Ulica Magdaleny Zai 1, 033 01 Liptovský Hrádok

+421 44 520 77 12

office@grandcastle.sk

WWW.GRANDCASTLE.SK

GPS: 49.0460506N, 19.7323881E

Dostępność: parking bezpośrednio obok Zamku

11 Zamek Sklabiński

Pierwotnie był to zamek królewski. Wybudowano go prawdopodobnie w pierwszej połowie XIII w., na miejscu starszego grodziska. Po raz pierwszy w dokumentach pisemnych wspominany jest on w 1309 r., jako majątek właściciela o imieniu Donč, župana regionu Zvolen. **W maju 1434 r. Zamek podpalili husyci.** Po niezbędnym remoncie w drugiej połowie XV w. miała miejsce rozległa przebudowa. Odrestaurowano wieżę obserwacyjną, dobudowano gotycką kapliczkę, średniowieczny kompleks zamkowy rozszerzono o podgrodzie z dwoma basztami.

Pod koniec XV w. Zamek spłonął ponownie. W 1527 r. połowę Zamku otrzymał z rak ówczesnego władcy Ferdynanda I Habsburskiego, sprzyjający mu župan turczański Franciszek Révai, który po 13 latach wszedł w posiadanie drugiej jego połowy. Własnością rodu Révaiów pozostał aż do 1945 r. Cały obiekt został dokładnie wyremontowany przez nowych właścicieli. Révaiowie wybudowali drugie podgrodzie z nową bramą, chronioną przez półokrągłą basztę oraz czworoboczną wieżę.

Na początku XVII w. na terenie podgrodzia wybudowano komfortowy renesansowy pałac. Opuszczony Zamek rozpadał się powoli, przy czym jego część dolna z renesansowym pałacem była zamieszkała do czasów drugiej wojny światowej. **Pod koniec 1944 r., podczas jednej z akcji wojskowych Niemcy wysadzili Pałac w powietrze, wypalając przy tym pobliską miejscowość Sklabiński Podzámok.** Mury obronne na tle malowniczego krajobrazu pogórza Wielkiej Fatry są dziś jedynie miejscem romantycznych spacerów.

Czy wiesz, że...?

Zamek Sklabiński był siedzibą Župy Turczańskiej, zaś od 1527 r. jego właścicielem był František Révai, który stał się dziedzicznym županem regionu Turiec.

Krążąca o Zamku legenda mówi, iż podczas burzy można usłyszeć na Zamku dudnienie kroków, szcęk łańcuchów i broni oraz inne niezwykle dźwięki. Podobno można też spotkać rycerza bez twarzy w ciemnym płaszczu Pod Zamkiem żył kiedyś wąż z głową wielkości cielęcia, który hipnotyzował na miejscu każdego, kto na niego spojrzał.

Punkt wyjściowy: Sklabiński Podzámok [Podzámce Sklabińskie]

Długość trasy: 1,3 km / **Czas trwania:** 20 min.

Różnica wzniesień: 104 m (wejście 106 m , zejście 5 m)

📍 **GPS:** 49.0551111N, 19.0181333E

Dostępność: brak wyznaczonego parkingu

🌐 **WWW.OBESKLABINSKYPODZAMOK.SK**

12 Zamek Zniewski

Zamek wybudowano na skalistym zboczu góry Zniev, na wysokości 985 m. n.p.m. **Jest jednocześnie najstarszym znanym zamkiem w regionie Turiec i jednym z najwyższych położonych zamków w Słowacji.** Wystawił go władca dawnych Węgier Belo IV (1235 – 1276), po niszczycielskim napadzie Tatarów, obok starszego zameczku.

W pisemnych dokumentach informacja o nim pojawia się w 1243 r. pod nazwą castrum Turuch (Zamek Turiec). **Usytuowano go w strategicznym miejscu do ochrony i kontroli wejścia do regionu Turiec starym szlakiem z regionu Poni-trze.** Jednocześnie był też pierwszą siedzibą władców regionu Turiec, przy czym później żupan osiadł na większym i lepiej dostępnym Zamku Sklabińskim, więc stopniowo Zamkowi Zniewskiemu przywrócono jego dawną nazwę.

Pierwotna, majestatyczna siedziba żupana turczańskiego straciła dużo w kolejnych latach z powodu swojej niedostępności. Stopniowo stawał się on dość niedogodnym majątkiem, więc często zmieniali się jego właściciele. **W 1681 r. Zamek spalili powstańcy walczący po stronie możnowładcy Tököly'ego.** Od tego czasu pozostał niezamieszkały, stopniowo niszczejąc.

Z kiedyś znaczącego Zamku, do dnia dzisiejszego zachowały się jedynie pozostałości czworobocznej wieży i niższe fundamenty podłużnej budowli mieszkalnej.

Czy wiesz, że... ?

Według legendy Zamek został nazwany na pamiątkę husyckiego kapitana o imieniu Zniev, który go zajął bez walki dzięki ma-temu pomocnikowi.

Punkt wyjściowy: Klasztor pod górą Zniev

Długość trasy: 3,5 km

Czas trwania: 2 godz.

Różnica wzniesień: 453 m (wejście 477 m, zejście 38 m)

📍 **GPS:** 48.9683886N, 18.7730036E

Dostępność: brak wyznaczonego parkingu, można skorzystać z parkingu obok cmentarza

🌐 **WWW.TURIEC.COM**

13 Zamek Blatnicki

Zamek Blatnicki jest prawdziwym „orlim gniazdem“, usytuowanym na wąskiej skalnej wieży nad labiryntem rozpadlin zwanych Gader, który prawdopodobnie w drugiej połowie XIII w. wybudował Peter z Brezovicy. W późniejszym czasie przeszedł na własność króla.

Jądrzem kompleksu zamkowego był długi wąski kasztel wzmocniony od strony północnej i południowej półokrągłymi wieżami, zaś z północnego wschodu chroniony przez skalną przepaść. W 1539 r. władca Ferdynand I Habsburski darował Zamek Franciszkowi Révaiowi. W późniejszych latach, w ramach kolejnych rekonstrukcji, członkowie rodu Révaiów rozszerzyli obiekt i dobudowali podgrodzie z nowymi budowlami.

W czasie powstania możnowładcy Tököly`ego (1678 – 1686) Zamek był miejscem schronienia dla szlachty i prześladowanych duchownych z okolicy. **W roku 1703 Zamek zdobyli powstańcy pod wodzą Franciszka II Rakoczego, którzy prawdopodobnie podpalili Zamek Górny, zaś cały kompleks obrabowali.** W kolejnych latach Zamek stopniowo niszczał. Swoje siedziby Révaiowie stopniowo przenieśli do niedalekich kaszteli w miejscowościach Štiavnička i Mošovce.

Opuszczony Zamek z czasem przeznaczono na obiekt gospodarczy. **Koło historii Zamku zamknęło się definitywnie w 1760 r., kiedy to po niszczycielskim pożarze przestał być zamieszkały i stopniowo niszczał.**

Czy wiesz, że... ?

Krąży legenda o okrutnym właścicielu Zamku, który pojmał cudzą żonę i kiedy mu się na koniec znudziła, to nie zawahał się kazać ją zabić, zaś syna zamurować. Otruł też swoją drugą żonę. Po dziś dzień w murach zamkowych można usłyszeć płacz dziecka lub spotkać duchy zamordowanych kobiet.

Punkt wyjściowy: Blatnica, pomnik

Długość trasy: 2,2 km

Czas trwania: 45 min.

Różnica wzniesień: 91 m (wejście 91 m , zejście 0 m)

GPS: 48.9471153N, 18.9471378E

Dostępność: parking obok pomnika.

WWW.BLATNICA.SK

14 Pałac Ślubów w mieście Bytča

NA SAM KONIEC COŚ WYJĄTKOWEGO

Czy wiesz,
że... ?

V sobášnej miestnosti bol výklenok s posteľou? V nej mladomanželia strávili prvú svadobnú noc počas hostiny a hostia tak mali príležitosť skontrolovať, či bolo manželstvo naplnené. Výklenok na posteľ sa v tejto sále zachoval dodnes.

Pałac Ślubów w mieście Bytča jest jednym z najcenniejszych zabytków Renesansu w naszym regionie. Jest to unikatowa budowa, której pierwotny charakter i przeznaczenie świadczą o dojrzałości kulturalnej, będąc jednocześnie dowodem wysokiej pozycji społecznej rodu Turzo, przede wszystkim Juraja [Jerzego] Turzo, który kazał go wybudować w 1601 r. **Pałac miał służyć do obrzędów ślubnych córek Juraja Turzo.** Ze względu na obyczaj, iż obrzędy ślubne i gościny weselne urządza rodzina panny młodej, prawdopodobnie więc Juraj Turzo liczył się z obecnością wielu gości.

Organizowanie ślubów nie było jedynym przeznaczeniem Pałacu, gdyż już od pierwszej połowy XVII w. służył on jako magazyn soli, zboża i innych produktów rolnych. Pałac Ślubów był uszkodzony przez liczne pożary. Po rozległej rekonstrukcji, **od 1970 r. jest Narodowym Zabytkiem Kultury.** Umieszczono w nim stałą ekspozycję upamiętniającą wyjątkową historię Pałacu, miasta Bytča i postaci palatyna Juraja Turzo.

SOBÁŠNY PALÁC V BYTČI

Zámocký areál, 041 01 Bytča

+421 41 5523 027

muzeum@pmza.sk

WWW.PMZA.SK

GPS: 49.2205611N, 18.5583417E

Dostupnosť: parking bezprostredne obok Pałacu Ślubów

Szczegóły dotyczące powstania Pałacu nie są do chwili obecnej w pełni znane. **Na podstawie współczesnych badań archeologicznych i artystyczno-historycznych możemy powiedzieć, że najstarsze części Pałacu pochodzą z trzeciego ćwierćwiecza XVI w.** W okresie tym wybudowano kwadratową dwupiętrową budowlę, z jednym pomieszczeniem mieszkalnym na każdym z nich. Pierwotnie chodziło o wieżę mieszkalną, pełniącą rolę bezpiecznej siedziby szlacheckiej. Po dobudowaniu kolejnych pomieszczeń w drugiej połowie XVII w. obiekt nabył charakter pałacu. Na każdym z pieter przybyła sień i trzy pomieszczenia mieszkalne; kondygnacje zostały połączone schodami prowadzącymi między obydwoma sieniami.

W 1658 r. teren Pałacu obejmował stajnie, stodoły, ogród owocowy, stawy rybne, browar, chmielarnie, młyn i tartak. **Pałac był zamieszkały do 1977 r. W 1977 r. rozpoczęto jego remont z zamiarem zachowania pierwotnych elementów architektury.** Pałac jest jedną z filialnych ekspozycji Muzeum Regionu Kisuće w mieście Čadca [Czadca].

Otwarty jest dla zwiedzających przez cały rok, goszcząc w swoich wnętrzach i na dziedzińcu wystawy, prezentacje rzemiosł ludowych, jarmarki, wystąpienia zespołów folklorystycznych czy rekonstrukcyjnych grup historycznych.

Czy wiesz, że... ?

Pałac Radola to unikalna budowla renesansowa, jedyna w swoim rodzaju zachowana renesansowa rezydencja ziemiańska w regionie Kisuće? Odkrycia archeologiczne, których dokonano w pobliżu Pałacu, dokumentują najstarsze znane zasiedlenie regionu.

✉ **KAŠTIEĽ RADOLA**

023 36 Radola

☎ +421 41 4212505

@ kastiel@kysuckemuzeum.sk

🌐 **WWW.KYSUCKEMUZEUM.SK**

📍 **GPS: 49.2954203N, 18.7882197E**

Dostępność: brak wyznaczonego parkingu

Wydarzenia

Zamek Łukawa

wrzesień: W ZAMKU I POD ZAMKIEM – wydarzenie kulturalno-edukacyjne, podczas którego zwiedzający poznają historię zamku i legendy o Likawie, o Zamku Liptowskim i ukrytych skarbach
www.liptovskemuzeum.sk

Zamek Orawski

kwiecień/maj: UROČYSTOŚCI JERZEGO THURZY – tradycyjne wydarzenie poświęcone otwarciu zamku na letni sezon turystyczny

maj: BAJKOWY ZAMEK – wydarzenie poświęcone dzieciom i bajkom

lipiec: NOC KRWAWEJ HRABINY – wieczorny program opowiadający historię krwawej hrabiny Elżbiety Batory, której nazwisko zostało umieszczone także w Księdze Rekordów Guinnessa

sierpień: DRAKULA - WAMPIR NOSFERATU – wszystkie duchy zamku wraz ze swoim szefem Draculą czekają na swoje największe święto, jakim jest ten wieczorny program

DZIEŃ W ŚREDNIOWIECZU – wydarzenie, podczas którego Zamek Orawski ożyje ze średniowieczną atmosferą pełną muzyki, tańca, sztuk walki i zapomnianych historii. Wykwalifikowani sokołnicy również pochwalać się swoimi umiejętnościami i na pewno zaintrygują zarówno dzieci, jak i dorosłych

październik: BOISZ SIĘ CIEMNOŚCI? – wieczorna wycieczka dedykowana jest wszystkim tym, którzy nie chcą spędzać jesiennych wakacji w domu i lubią się bać

grudzień: MIKOŁAJ NA ZAMKU ORAWSKIM – anioły i niegrzeczne diabły wraz ze św. Mikołajem zapukają do drzwi Zamku Orawskiego

www.oravskemuzeum.sk

Zamek Streczno

kwiecień: CEREMONIA OTWARCIA ZAMKU STRE CZNO – wycieczka po życiu znanych osobistości zamkowych, degustacja kuchni średniowiecznej i prezentacja rzemiosła

czerwiec: DZIEŃ DZIECKA NA ZAMKU STRE CZNO – Międzynarodowy Dzień Dziecka zachwyci zarówno młodych, jak i starszych gości

lipiec/sierpień: NOCNE ZWIEDZANIE ZAMKU STRE CZNO – Zamek Streczno w okresie letnim jest aktywny także w nocy, a zwiedzanie w późnych godzinach przyciąga setki turystów

sierpień: GRY ZAMKOWE ZOFII BOŚNIAKOWEJ – wydarzenie poświęcone najsłynniejszej właścicielce zamku, które przeniesie odwiedzających z powrotem do średniowiecza

wrzesień: PODRÓŻ W CZASIE – atrakcyjne wydarzenie dla wszystkich miłośników historii, wyjątkowych przeżyć i niezwykłych smaków

październik: NOC DUCHÓW, DYŃ I POTWORÓW – tradycyjne zamknięcie bieżącego sezonu na zamku Streczno

www.pmza.sk

Zamek Budatýňski

marzec/kwiecień: DROGA KRZYŻOWA – nabożeństwo ekumeniczne drogi krzyżowej w parku Zamku Budatýňskiego

czerwiec: SPOTKANIE MISTRZÓW DRUCIARZY – spotkanie rzemieślników ze Słowacji i Czech połączone z wydarzeniami towarzyszącymi

lipiec: ZŁOTE CZASY BUDATÝŇSKIE – wydarzenie jak wycięte z czasów ostatniego właściciela Zamku Budatýňskiego, hrabiego Gejzy Czakiiego, przyciąga atmosferą czasów słynnego władcy

październik: RYNEK BUDATÝŇSKI – tradycyjne zakończenie sezonu połączone z pokazami produkcji rzemieślniczej, bogatym programem towarzyszącym i degustacją specjalności gastronomicznych

www.pmza.sk

Dobrze widzieć, lepiej przeżyć!

Przyjedź do Kraju żylińskiego i zaplanuj zwiedzanie z nową aplikacją **North Slovakia**

www.northslovakia.com

Krajská organizácia cestovného ruchu **Žilinský turistický kraj**

Ul. Komenského 48, 011 09 Žilina, Slovensko

Tel.: +421 41 50 32 361, www.zilinskyturistickyykraj.sk

www.facebook.com/zilinskyturistickyykraj

Žilinský samosprávny kraj

Komenského 48, 011 09 Žilina

Tel.: 041/50 32 111, www.zilinskazupa.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu REGION LIPTOV

Štúrova 1989/41, 031 42 Liptovský Mikuláš

Tel.: 044/55 65 401, www.visitliptov.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu MALÁ FATRA

Námestie Obetí Komunizmu 1, 011 31 Žilina

Tel.: 0918 327 496, www.regionmalafatra.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu Klaster ORAVA

Hviezdoslavovo námestie 1651/2, 026 01 Dolný Kubín

Tel.: 0911 747 339, www.visitorava.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu

Organizácia cestovného ruchu Kysuce

Námestie slobody 30, 022 01 Čadca

Tel.: 0948 339 264, www.regionkysuce.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu Rajecká dolina

Nám. SNP 1/29, 013 13 Rajecké Teplice

Tel.: 0948 620 661, www.rajeckadolina.sk

Oblastná organizácia cestovného ruchu

TURIEC-KREMnicko

Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin

Tel.: 0915 551 377, www.turieckremnicko.sk

www.slovakia.travel

Projekt realizowany z pomocą finansową

Ministerstwa Transportu i Budownictwa Republiki Słowackiej

Wydało Žilinský turistický kraj [ŽTK]

Tekst: ŽTK, Považské múzeum v Žiline, Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, Liptovské múzeum v Ružomberku, Kysucké múzeum v Čadci, Združenie na záchratu Lietavského hradu, Združenie priateľov Hričovského hradu

Fotografie: Archiwum ŽTK, oraz ze zbiorów członków ŽTK, J. Velička, J. Moravčík, M. Hajkovský, M. Pišný, Združenie priateľov Hričovského hradu, R. Köhler, Kysucké múzeum v Čadci, Liptovské múzeum v Ružomberku, Považské múzeum v Žiline, Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne

Opracowanie graficzne i drukowanie: TIMEPRINT

Grafika modrodruku: Modrotlač Matej Rabada

Rok wydania: 2019